

Debattredaktör: Margareta Gandy Telefon 08-736 56 87 Fax 08-736 58 15 E-post: debatt@di.se
(Hela texten i meddelandet, bifoga ej fil, uppge även adress och telefonnummer)

I Sverige leder bara 9 procent av anmälningarna mot advokater till påföljd.

I Norge får kunden rätt i 30 procent av fallen, och i Danmark är siffran 38 procent.

Beror skillnaden verkligen på att svenska advokater sköter sig bättre? Eller på att svenskar klagar mer i onödan?

Är svenska advokater mer rättrådiga än norska?

För att få den lagligt skyddade titeln "advokat" erfordras vissa meriter samt godkännande och inval i samslutningen Sveriges Advokatsamfund (andra jurister har andra titlar och organisationstillhörighet).

Bakom många avtalsbrott och tvistemål döljer sig bedrägeri och kriminalitet som aldrig hamnar under allmänt åtal. Polisens och åklagarväsendets resurser räcker då bara till att returnera anmälan med ett "brott kan ej styrkas".

I civilrättsliga tvistemål är det därför av särskild vikt att advokaten är odelat lojal mot sin uppdragsgivare och inte låter sig påverkas av en ekonomiskt mäktigare motpart. Inte heller bör advokaten för snöd vinning åta sig uppdrag som han vet är lönlösa för klienten att driva.

För tilltron till rättsväsendet finns det anledning att hålla ett extra vaksamt öga på advokaten som fri företagare i den offentliga rättens tjänst. De kortfattade bestämmelserna i 8 kap rättegångsbalken, jämte Advokatsamfundets regler om god advokatsed, saknar detaljerade rekommendationer för uppdragets genomförande och ger inga bindande anvisningar om ansvarspåföljder.

Erfarenheten visar att det finns anledning underlätta för kunden att i domstol föra talan mot försumlig advokat under någotsånär lika villkor, så att advokaten i likhet med andra personer och företag tvingas ta ansvar för sin handläggning.

Risken att rättssystemets aktörer skyddar varandra när felaktigheter upptäcks är påtaglig.

Det finns ett stort men okänt antal missnöjda advokatklanter. Fåtalet genomskådar de juridiska dimridåerna

I Norge och Danmark är ansvarsmedvetandet gentemot advokatkunden betydligt större än i Sverige. En missnöjd klient kan i Norge vända sig till ett av sju regionala disciplinråd och därefter till en central offentligt tillsatt nämnd med två kundrepresentanter och två advokater under ledning av en neutral domare.

I Norge beaktas klagomålen i över 30 procent av fallen, alltså mer än tre gånger oftare än i Sverige.

I Danmark består tillsynsnämnden av ett ordföranderåd med tre domare samt sex kundrepresentanter och nio advokater. Denna balans torde minska problemet med den inte helt ovanliga vänskapskorruptionen.

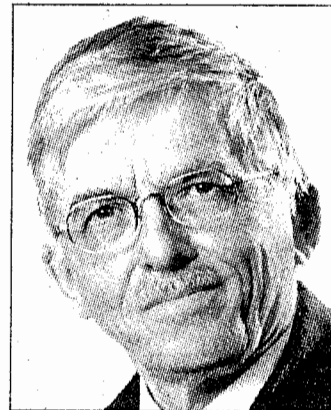
År 1999 ledde 1 383 anmälningar i Danmark till 816 disciplinavgöranden med 534 fällningar som påföljd, alltså 38 procent av anmälningarna (lika med snittet de fem senaste åren). Det är alltså mer än fyra gånger vanligare att advokater prickas i Danmark än i Sverige.

Under januari och februari i år har tre advokater redan uteslutits i Danmark. I Norge återkallas ett tiotal advokattillstånd årligen. I Sverige hör uteslutning till undantagen.

I Danmark riskerar en advokat ett vite på 200 000 danska kronor, medan den högsta straffavgiften vid varning i Sverige är 50 000 kronor. Likafullt påstår Sveriges Advokatsamfund i offentliga skrifter att advokaternas etik- och kvalitetskontroll är "mycket, mycket sträng".

Är då svenska advokater verkligen så mycket mer tillförlitliga än de danska och norska? Eller är svenska klienter så mycket mer obefogad kritiska?

I Sverige friar vidare domstolarna regelmässigt försumliga advokater från ansvar. Endast i två fall på över sextio

Företagarnas organisationer borde driva frågan om hur advokaters försumlighet ska hanteras, hävdar **BERTIL BURSTRÖM**, uppfinnare, Ängelholm.

Ingenjör
BERTIL BURSTRÖM
Boarp 1838
SE-266 91 Munka-Ljungby
Tel. 0431-43 32 80
Fax 0431-43 32 81

terna sköta sin egen kvalitetskontroll i stort sett själva och även upplåtit monopol till advokatbyråerna på offentligt försvar, inkasso utan Datainspektionens tillsyn, allmän rättshjälp och konkursförvaltning – allt med myndighetsprägel, men utan egentlig insyn.

Så suveräna är advokaterna i Sverige att en åklagare inte får åtala en advokat utan att först fråga Advokatsamfundet vid misstanke om att någon överträtt förbudet mot rådgivning som kan främja straffbelagda gärningar (lag 1985:354 2 §).

Ärligen genomför advokaterna i Sverige över en halv miljon uppdrag. Då advokater knappast är mer ofelbara än andra, ställer många klienter berättigade skadeståndskrav på grund av katastrofala konsekvenser av en slarvig handläggning.

Klienten tvingas på grund av villkoren i sin rättsskyddsförsäkring ofta söka hjälp av advokat, alltså kollega till den som talan riktas mot. I sådana lägen visar erfarenheten att samförståndet och sammanhållningen mellan kollegorna går före lojaliteten till kunden.

Om Advokatutredningens rekommendation (SOU 1999:31) för kvalitetskontrollen ska tillämpas, behöver advokaterna inte heller i fortsättningen ta ansvar för sina försyndelser – om de inte vill.

Enligt betänkandet ska disciplinnämnden ledas av någon som är/har varit ordinarie domare och i övrigt bestå av sju advokater och tre offentliga representanter (som faktiskt inte behöver närvara – nämnden är beslutsför med fem advokater jämte ordföranden).

Justitiekanslern ska inte längre utöva tillsyn – ingen annan myndighet hel-

I Sverige leder vi bara 9 procent av fallena mot advokater till påföljd.

I Norge får kunden rätt i 30 procent av fallen, och i Danmark är siffran 38 procent.

Beror skillnaden verkligen på att svenska advokater sköter sig bättre? Eller på att svenskar klagat mer i onödan?

Är svenska advokater mer rättrådiga än norska?

För att få den lagligt skyddade titeln "advokat" erfordras vissa meriter samt godkännande och inval i samslutningen Sveriges Advokatsamfund (andra jurister har andra titlar och organisationstillhörighet).

Bakom många avtalsbrott och tvistemål döljer sig bedrägeri och kriminalitet som aldrig hamnar under allmänt åtal. Polisens och åklagarväsendets resurser räcker då bara till att returnera anmälan med ett "brott kan ej styrkas".

I civilrättsliga tvistemål är det därför av särskild vikt att advokaten är odelat lojal mot sin uppdragsgivare och inte låter sig påverkas av en ekonomiskt mäktigare motpart. Inte heller bör advokaten för snöd vinning åta sig uppdrag som han vet är lönlösa för klienten att driva.

För tilltron till rättsväsendet finns det anledning att hålla ett extra vaksamt öga på advokaten som fri företagare i den offentliga rättens tjänst. De kortfattade bestämmelserna i 8 kap rättegångsbalken, jämte Advokatsamfundets regler om god advokatsed, saknar detaljerade rekommendationer för uppdragets genomförande och ger inga bindande anvisningar om ansvarspåföljder.

Erfarenheten visar att det finns anledning underlätta för kunden att i domstol föra talan mot försumlig advokat under någotsånär lika villkor, så att advokaten i likhet med andra personer och företag tvingas ta ansvar för sin handläggning.

Risken att rättssystemets aktörer skyddar varandra när felaktigheter upptäcks är påtaglig.

Det finns ett stort men okänt antal missnöjda advokatklanter. Fåtalet genomskådar de juridiska dimridåerna och än färre vågar framföra sitt missnöje.

Över 600 gör sig årligen omakett att framföra formella klagomål till disciplinnämnden, där advokaterna i klar majoritet granskar sig själva.

En enig prövningsavdelning (två advokater och en samhällsrepresentant, som inte nödvändigtvis måste delta) kan avfärda kritiken utan disciplinnämndens granskning. Detta sker i ungefär tre av fyra anmälningar. Och endast 9 procent av anmälningarna resulterar i disciplinär påföljd, medan Allmänna Reklamationsnämnden (ARN) ger kunden rätt i ungefär hälften av fallen.

I Norge och Danmark är ansvarsmedvetandet gentemot advokatkunden betydligt större än i Sverige. En missnöjd klient kan i Norge vända sig till ett av sju regionala disciplinråd och därefter till en central offentligt tillsatt nämnd med två kundrepresentanter och två advokater under ledning av en neutral domare.

I Norge beaktas klagomålen i över 30 procent av fallen, alltså mer än tre gånger oftare än i Sverige.

I Danmark består tillsynsnämnden av ett ordföranderåd med tre domare samt sex kundrepresentanter och nio advokater. Denna balans torde minska problemet med den inte helt ovanliga vänskapskorruptionen.

År 1999 ledde 1 383 anmälningar i Danmark till 816 disciplinavgöranden med 534 fällningar som påföljd, alltså 38 procent av anmälningarna (lika med snittet de fem senaste åren). Det är alltså mer än fyra gånger vanligare att advokater prickas i Danmark än i Sverige.

Under januari och februari i år har tre advokater redan uteslutits i Danmark. I Norge återkallas ett tiotal advokattillstånd årligen. I Sverige hör uteslutning till undantagen.

I Danmark riskerar en advokat ett vite på 200 000 danska kronor, medan den högsta straffavgiften vid varning i Sverige är 50 000 kronor. Likafullt påstår Sveriges Advokatsamfund i offentliga skrifter att advokaternas etik- och kvalitetskontroll är "mycket, mycket sträng".

Är då svenska advokater verkligen så mycket mer tillförlitliga än de danska och norska? Eller är svenska klienter så mycket mer obefogad kritiska?

I Sverige friar vidare domstolarna regelmässigt försumliga advokater från ansvar. Endast i två fall på över sextio (60) år har Högsta domstolen och hovrätterna gett någon ledamot av Sveriges advokatsamfund bakläxa på talan från missnöjd kund.

I motsvarande domstolar i Danmark har ungefär sjuttio advokater dömts skadeståndsskyldiga bara under de senaste fem åren!

De svenska advokaterna kanske anser att alltför stora pengar står på spel om en kollega blir prickad. Då kan klienten få mod att utkräva skadestånd, med risk att advokatens försäkringskostnader ökar!

Staten har godtroget nog låtit advoka-

Företagarnas organisationer borde driva frågan om hur advokaters försumlighet ska hanteras, hävdar **BERTIL BURSTRÖM**, uppfinnare, Ängelholm.

Ingenjör
BERTIL BURSTRÖM
Boarp 1838
SE-266 91 Munka-Ljungby
Tel. 0431-43 32 80
Fax 0431-43 32 81

terna sköta sin egen kvalitetskontroll i stort sett själva och även upplåtit monopol till advokatbyråerna på offentligt försvar, inkasso utan Datainspektionens tillsyn, allmän rättshjälp och konkursförvaltning – allt med myndighetsprägel, men utan egentlig insyn.

Så suveräna är advokaterna i Sverige att en åklagare inte får åtala en advokat utan att först fråga Advokatsamfundet vid misstanke om att någon överträtt förbudet mot rådgivning som kan främja straffbelagda gärningar (lag 1985:354 2 §).

Årligen genomför advokaterna i Sverige över en halv miljon uppdrag. Då advokater knappast är mer ofelbara än andra, ställer många klienter berättigade skadeståndskrav på grund av katastrofala konsekvenser av en slarvig handläggning.

Klienten tvingas på grund av villkoren i sin rättskyddsförsäkring ofta söka hjälp av advokat, alltså kollega till den som talan riktas mot. I sådana lägen visar erfarenheten att samförståndet och sammanhållningen mellan kollegorna går före lojaliteten till kunden.

Om Advokatutredningens rekommendation (SOU 1999:31) för kvalitetskontrollen ska tillämpas, behöver advokaterna inte heller i fortsättningen ta ansvar för sina försyndelser – om de inte vill.

Enligt betänkandet ska disciplinnämnden ledas av någon som är/har varit ordinarie domare och i övrigt bestå av sju advokater och tre offentliga representanter (som faktiskt inte behöver närvara – nämnden är beslutsför med fem advokater jämte ordföranden).

Justitiekanslern ska inte längre utöva tillsyn – ingen annan myndighet heller.

Åtskilliga småföretagare och enskilda är alltför väl förtrogna med problemet att advokater gör som de vill och inte behöver bry sig om konsekvenserna av eventuell världsloshet och okunnighet.

Det förvånar därför att till exempel Företagarnas Riksorganisation inte vill förorda att HD belyser principiellt viktiga frågor för advokat kunderna. På förfrågan svarar de "...en annan anledning är att vi har advokatbyråer som medlemmar och de skulle uppfatta sådana aktioner från vår sida som illojal konkurrens".

BERTIL BURSTRÖM